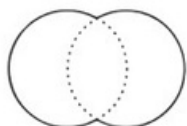

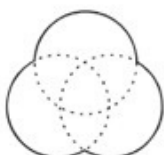
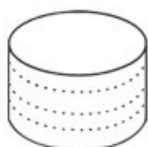
Pregled:

Transparentnost:

64 /100

(Ocena indeksa odprtosti proračuna)

Sodelovanje
javnosti:**9 /100**Nadzor nad
proračunom:**78 /100**

O raziskavi

Proračunske odločitve države o uvedbi davkov in drugih dajatev, ravni zagotavljanja storitev in stopnji zadolževanja imajo pomembne posledice za vse posameznike v družbi. Če vlade nudijo informacije in smiselne načine za aktivno sodelovanje pri tovrstnih odločitvah, lahko zagotovimo bolj učinkovito porabo javnih sredstev za javni interes.

Raziskava o odprtosti proračuna (Open Budget Survey, OBS) je edini neodvisni, primerjalni in na dejstvih temelječi raziskovalni instrument na svetu, ki na podlagi mednarodno sprejetih meril ocenjuje dostop javnosti do proračunskih informacij državnih oblasti, formalne možnosti sodelovanja javnosti v nacionalnih postopkih sprejemanja proračuna in vlogo institucij za nadzor proračuna, kot so zakonodajni organi in nacionalni revizijski uradi, v proračunskih postopkih.

Raziskava pomaga lokalni civilni družbi, da oceni potek poročanja, porabo javnih sredstev in možnost posvetovanja z vlado. Deveta izdaja raziskave OBS zajema 125 držav.

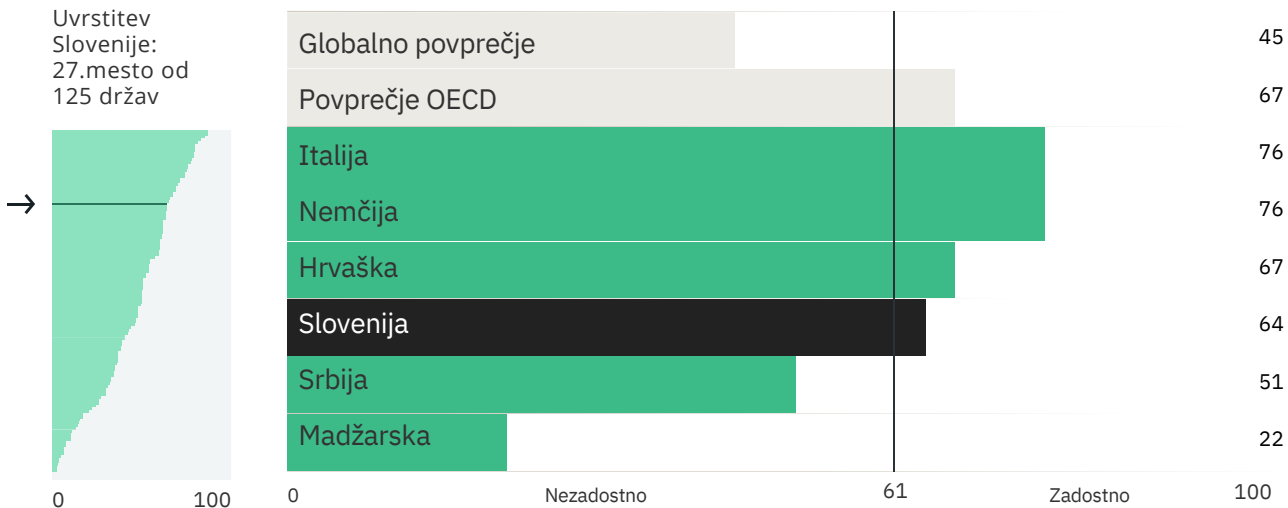
Več informacij, vključno s celotno metodologijo OBS, globalnim poročilom za leto 2023, ugotovitvami za vse anketirane države in aplikacijo za raziskovanje podatkov, najdete na spletni strani www.internationalbudget.org/open-budget-survey.

Transparentnost

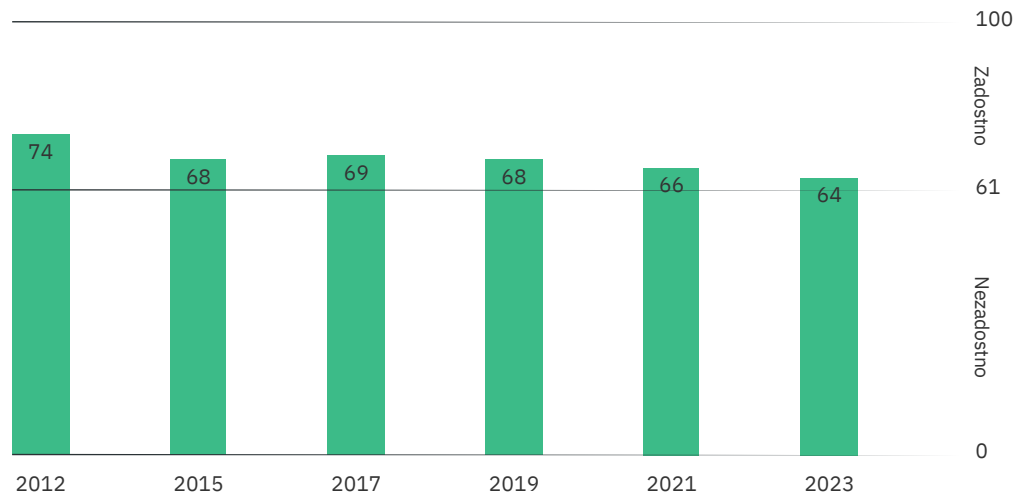
Ta del OBS meri dostop javnosti do informacij o tem, kako državne oblasti pridobivajo in porabljajo javna sredstva. Ocenjuje **dostopnost na spletu, pravočasnost in celovitost** osmih ključnih proračunskih dokumentov z uporabo 109 enakovrednih kazalnikov in vsako državo oceni na lestvici od 0 do 100 točk. **Ocena transparentnosti 61 točk ali več pomeni, da država bolj verjetno objavlja dovolj gradiva za utemeljeno javno razpravo o proračunu.**

Slovenija ima oceno transparentnosti 64 točk (od 100).

Transparentnost v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami

Kako se je uvrstitev Slovenije na lestvici transparentnosti spreminjala skozi čas?

Dostopnost proračunskih dokumentov za javnost v Sloveniji

KLJUČ

- Na voljo javnosti
- Objavljeno z zamudo ali ni objavljeno na spletu ali je pripravljeno samo za interno rabo
- ⊘ Ni izdelano

Dokument	2012	2015	2017	2019	2021	2023
Preliminarni proračunski izkaz	●	⊘	●	●	●	●
Predlog proračuna	●	●	●	●	●	●
Sprejeti proračun	●	●	●	●	●	●
Državlanski proračun	⊘	⊘	●	●	●	●
Medletna poročila	●	●	●	●	●	●
Polletna poročila	●	●	●	●	●	●
Zaključni račun proračuna	●	●	●	●	●	●
Revizijsko poročilo	●	●	●	●	●	●

Kako celovita je vsebina ključnih proračunskih dokumentov, ki so v Sloveniji dostopni javnosti?

KLJUČ	
●	61-100 / 100
●	41-60 / 100
●	1-40 / 100

Ključni proračunski dokument	Namen in vsebina dokumenta	Ocenjeno fiskalno leto	Točkovanje vsebine dokumenta
Preliminiran proračunski izkaz	V njem so navedeni grobi okviri fiskalnih ukrepov pred sprejemom predloga proračuna: podani so vladna napovedi gospodarskih gibanj, pričakovani prihodki, izdatki in dolg.	2023	Objavljeno z zamudo
Predlog proračuna	Izvršilna veja oblasti ga predloži v sprejem zakonodajni; v njem so podrobno navedeni viri prihodkov, porazdelitev med ministrstva, predlagane spremembe ukrepov in drugi podatki, pomembni za razumevanje fiskalnega položaja države.	2023	64
Sprejeti proračun	Proračun, ki ga je sprejela zakonodajna veja oblasti.	2023	95
Državlanski proračun	Preprostejša in manj strokovna različica vladnega proračunskega predloga ali sprejetega proračuna, katere namen je seznanitev javnosti s ključnimi podatki.	2023	42
Medletna poročila	V njih so podatki o dejanskih prihodkih in izdatkih in o dolgu v različnih časovnih razmikih. Izdajajo se mesečno ali po četrletjih.	2022	63
Polletni pregled	Celovito poročilo o izvrševanju proračuna do sredine fiskalnega leta. Vključuje ponovni pregled ekonomskih predpostavk in dopolnjeno napoved izvrševanja proračuna.	2022	67
Zaključni račun proračuna	Podaja izkaz računov države ob koncu fiskalnega leta, če je mogoče pa tudi oceno napredka pri doseganju ciljev proračunskih ukrepov.	2021	74
Revizijsko poročilo	Ta dokument izda vrhovni revizijski organ, ki preuči verodostojnost in popolnost vladnih letnih obračunov.	2021	81

Slovenija je s **64** točkami na področju transparentnosti v poročilu OBS 2023 blizu rezultatu iz leta 2021.

Priporočila

Slovenija bi morala izvesti nadaljne ukrepe za izboljšanje preglednosti proračuna:

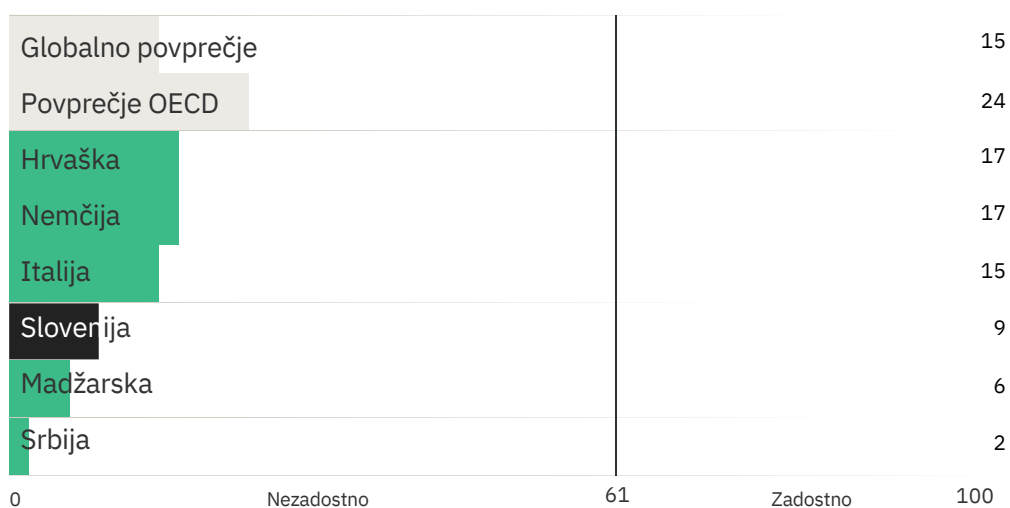
- Pravočasno objaviti preliminarni proračunski izkaz na spletu.
- Izboljšati celovitost državlanskega proračuna z vključitvijo informacij o makroekonomski napovedi, na kateri temelji proračun, v grafiko proračuna za državljane ter kontaktnih podatkov za morebitna vprašanja državljanov. Zavedamo se, da je slednje vključeno na pristajalno stran ene od spletnih strani, do katerih državlanski proračun zagotavlja povezavo, vendar bi neposreden sklic na samem dokumentu zmanjšal število klikov in iskanj.
- Poleg tega bi lahko postopek priprave državlanskega proračuna postal bolj vključujoč in participativen z vzpostavitvijo dostopnih, državljanom prijaznih mehanizmov za ugotavljanje zahtev javnosti glede proračunskih informacij, ki naj bi bile vključene v proračun za državljane.

Sodelovanje javnosti

OBS ocenjuje formalne možnosti, ki so javnosti na voljo za smiselno sodelovanje v različnih fazah proračunskega postopka. Preučuje prakse izvršilne in zakonodajne veje oblasti ter vrhovnega revizijskega organa z uporabo 18 enakovrednih kazalnikov, usklajenih z [načeli sodelovanja](#) javnosti v fiskalnih politikah Globalne pobude za fiskalno preglednost, in vsako državo oceni na lestvici od 0 do 100 točk.

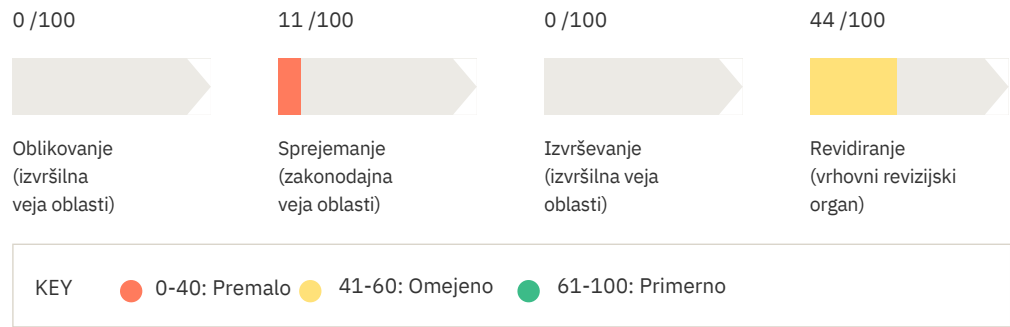
Slovenija ima oceno sodelovanja javnosti 9 (od 100).

Sodelovanje javnosti v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami

Več informacij o inovativnih praksah s področja sodelovanja javnosti po vsem svetu najdete [tukaj](#).

Možnosti za sodelovanje javnosti v proračunskem postopku

Priporočila

Za nadaljno krepitev sodelovanja javnosti v proračunskem postopku bi morale slovensko Ministrstvo za finance prednostno sprejeti naslednje ukrepe:

- Uvesti pilotne mehanizme za vključevanje javnosti med pripravo proračuna in nadzor nad izvrševanjem proračuna.
- Aktivno sodelovati z ranljivimi in premalo zastopanimi skupnostmi, neposredno ali prek organizacij civilne družbe, ki jih zastopajo.

Slovenski parlament (Državni zbor) je v zvezi s sprejemanjem letnega proračuna uvedel možnost javne predstavitve in obravnave, vendar bi se moral osredotočiti tudi na izvedbo naslednjih ukrepov:

- Vsakemu predstavniku javnosti ali civilnodružbene organizacije omogočiti, da tekom javne obravnave proračunskega predloga izrazi svoje mnenje pred sprejetjem proračuna.
- Predstavnikom javnosti ali civilnodružbene organizacije omogočiti, da izrazijo svoje mnenje tekom obravnave revizijskega poročila.

Računsko sodišče je vzpostavilo mehanizme, s katerimi lahko javnost pomaga pri oblikovanju revizijskega programa. Za izboljšanje sodelovanja javnosti v proračunskem postopku bi morale sprejeti predvsem naslednje ukrepe:

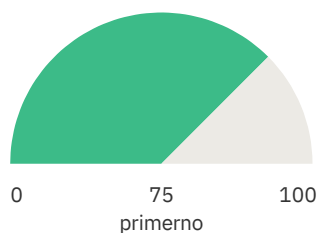
- Vzpostaviti formalne mehanizme, s katerimi bo javnost lahko prispevala k ustreznim revizijskim preiskavam.

Nadzor nad proračunom

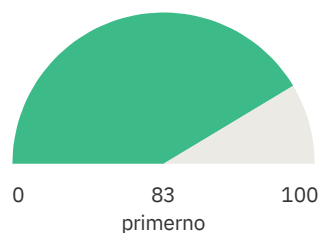
OBS preučuje vlogo, ki jo imajo zakonodajni organi in vrhovne revizijske institucije v proračunskem postopku ter njihovo vlogo pri izvajanju nadzora; vsaka država je ocenjena na lestvici od 0 do 100 točk na podlagi 18 enakovrednih kazalnikov. Poleg tega so v raziskavi zbrane dodatne informacije o neodvisnih fiskalnih organih (glej okvir).

Zakonodajna veja oblasti in vrhovni revizijski organ v Sloveniji skupaj zagotavljata ustrezen nadzor nad proračunskim postopkom, pri čemer je skupna ocena nadzora 78 točk (od 100). Obseg nadzora posamezne ustanove je prikazan v nadaljevanju:

Zakonodajni nadzor

Revizijski nadzor

KLJUČ ● 0-40: Premalo ● 41-60: Omejeno ● 61-100: Primerno

Priporočila

Slovenski parlament (Državni zbor) zagotavlja ustrezen nadzor v fazi načrtovanja proračunskega cikla in ustrezen nadzor v fazi izvrševanja. Za nadaljnje izboljšanje nadzora je treba prednostno obravnavati naslednje ukrepe:

- Zakonodajna veja oblasti bi morala razpravljati o proračunski politiki pred predložitvijo proračunskega predloga izvršilne oblasti in odobriti priporočila za prihodnji proračun.
- Zakonodajno-pravna služba bi morala preučiti revizijsko poročilo in nato objaviti poročilo s svojimi ugotovitvami na spletu.

Za krepitev neodvisnosti in izboljšanje revizijskega nadzora Računskega sodišča Republike Slovenije so priporočljivi naslednji ukrepi:

- Zagotoviti, da revizijske postopke pregleda neodvisna agencija.

Uveljavljanje prakse ustanavljanja neodvisnih fiskalnih organov

V Sloveniji kot neodvisna fiskalna institucija (IFI) deluje Fiskalni svet. Njegova neodvisnost je določena z zakonom, poroča pa zakonodajni in izvršilni oblasti. Objavlja lastne makroekonomske in fiskalne napovedi ter lastne ocene stroškov nekaterih novih predlogov politik.

Kazalniki neodvisnih fiskalnih organov niso zajeti v raziskavi OBS.

Metodologija

- Pri nastajanju poročila OBS 2023 so bili ocenjeni samo dokumenti, objavljeni do 31. decembra 2022. Prav tako so bili upoštevani dogodki, dejavnosti ali okoliščine, ki so se zgodile do omejenega datuma.
- Raziskava temelji na vprašalniku, ki ga je v vsaki državi izpolnil neodvisni proračunski opazovalec:

Transparency International Slovenia - Društvo Integriteta

Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana, Slovenia

info@transparency.si; transparency.si

- Za dodatno podkrepitev raziskave je osnutek vprašalnika v vsaki državi pregledal tudi anonimni neodvisni strokovnjak, v Sloveniji pa tudi predstavnik Ministrstva za finance.